

Bättre mödrahälsovård i Angola

Mödradödligheten i Angola är bland de högsta i världen. Trots att landet egentligen är rikt, med enorma naturtillgångar, är folket fattigt och det allmänna hälsotillståndet mycket dåligt. Sida arbetar nu med att förbättra förlossningsvården i Luanda-provinsen.

Lägre dödlighet bland gravida kvinnor. Under inbördeskriget, som pågått till och från sedan självständigheten 1975, har hälsosystemet i praktiken raserats. Bristen på kompetent personal och på läkemedel och utrustning är akut. I huvudstaden Luanda trängs gravida kvinnor på de överfulla förlossningssjukhusen. Blödningar, infektioner, havandeskapsförgiftning och andra komplikationer gör att många dör trots att de hade kunnat räddas med relativt enkla metoder.

För att reducera mödradödligheten i Luanda-provinsen arbetar Sida för att på olika sätt förbättra förlossningsvården. Bland annat har man bidragit till att bygga upp mindre förlossningsenheter i stadens ytterområden, dit framför allt fattiga kvinnor vänder sig. På förlossningssjukhuset Lucrecia Paim har en särskild intensivvårdsavdelning inrättats. Dessutom har läkare och barnmorskor utbildats i hur de vanligaste komplikationerna yttrar sig och vilken behandling som behövs.

Sidas utbildningsprojekt med förlossningsvård i Luanda fick dödligheten bland kvinnor att sjunka från 40 procent till fem procent. Foto: ICRL, Röda Korset.

Projektet med förlossningsvård inleddes 1989. Det är en del av Sidas satsningar inom hälsosektorn i Angola. Fortfarande råder mer eller mindre katastroftillstånd i landet och stödet kan därför betecknas som en humanitär insats. Konsultföretaget InDevelop ansvarar för genomförandet och angolanska samarbetspartner är hälsomyndigheten i Luanda och sjukhusledningen. Sedan 1997 har Sida anslagit 34,5 miljoner kronor till mödravårdsprojektet.

När projektet inleddes var mödradödligheten långt över 2 000 per 100 000 levande födda barn, en siffra som ligger högt över de flesta andra länder i Afrika. På stadens största förlossningssjukhus, Lucrecia Paim, var situationen allra värst. Där hade man 27 000 förlossningar 1991, vilket kan jämföras med 5 000 – 6 000 på de största sjukhusen i Sverige. I varje säng kunde det ligga tre kvinnor, de som inte fick plats var hänvisade till golvet. Personalen hade varken kunskaper eller motivation att ta hand om alla behövande och många kvinnor dog i onödan.

Utbildning av sjukhuspersonal. För att snabbt få ner det höga antalet dödsfall valde Sidas medarbetare och sjukhusledningen att satsa på att komma tillrätta med havandeskapsförgiftning, eklampsi. Blödningar och infektioner skördar också många liv, men är betydligt svårare att åtgärda. Personalen utbildades i vilka symtom havandeskapsförgiftning ger och en särskild avdelning för de drabbade kvinnorna inrättades. Själva behandlingen är enkel och det nya sättet att arbeta gav därför snabbt resultat. Från att 40 procent av kvinnorna med havandeskapsförgiftning dog sjönk siffran till fem procent inom loppet av några år. För personalen innebar den positiva utvecklingen dessutom att motivationen att ge patienterna ett bra omhändertagande ökade betydligt.

Nya förlossningsenheter. För att avlasta de stora förlossningssjukhusen och öka den totala tillgången till sjukhusvård, har Sida bidragit till att åtta mindre förlossningsenheter öppnat i Luandas överbefolkade förstäder. Enheterna förestås av barnmorskor som utbildats av Sidas medarbetare. De riktar sig framför allt till fattiga kvinnor som annars förmodligen hade fött hemma. Med hjälp av ambulanser och walkie-talkies finns nu resurser att snabbt hjälpa kvinnorna i akuta situationer.

På bara några år har antalet förlossningar vid de perifera enheterna stigit till 27 000 om året. Samtidigt har antalet sjunkit till 17 000 vid Lucrecia Paim, där arbetssituationen nu är mer rimlig.

Motivationen har ökat. Den angolanska staten satsar endast en mycket liten del av sin budget på hälso- och sjukvården. De låga lönerna för offentligt anställda innebär att många läkare och barnmorskor tvingas arbeta extra inom den privata sektorn. En del av Sidas stöd går därför till sjukvårdspersonalens löner.

Fortfarande återstår mycket att göra innan mödradödligheten hamnar på en acceptabel nivå. Men efter fem år har den sjunkit från 2 200 till drygt 1 400 per 100 000 levande födda barn på Lucrecia Paim. Sjukvårdspersonalen får kontinuerlig utbildning och motivationen att ge kvinnorna ett bra omhändertagande har ökat.

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 Stockholm
Besök: Sveavägen 20
Telefon: 08-698 50 00
Telefax: 08-698 56 15
www.sida.se, info@sida.se